

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

09 грудня 2016 року

м. Київ

№ 409

Про затвердження Змін
до Інструкції з бухгалтерського обліку операцій з похідними фінансовими
інструментами в банках України

Відповідно до статей 7, 15, 41 та 56 Закону України “Про Національний банк України” та статті 68 Закону України “Про банки і банківську діяльність”, з метою вдосконалення відображення в бухгалтерському обліку операцій з похідними фінансовими інструментами в банках України згідно з вимогами міжнародних стандартів фінансової звітності Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Затвердити Зміни до Інструкції з бухгалтерського обліку операцій з похідними фінансовими інструментами в банках України, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 31 серпня 2007 року № 309, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 26 вересня 2007 року за № 1104/14371, що додаються.

2. Департаменту бухгалтерського обліку (Лукашевич Б. В.) довести зміст цієї постанови до відома банків України для використання в роботі.

3. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на заступника Голови Національного банку України Борисенка Р. М.

4. Постанова набирає чинності з 19 грудня 2016 року.

Голова

В. О. Гонтарева

Інд. 60

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України
09 грудня 2016 року № 409

Зміни
до Інструкції з бухгалтерського обліку операцій з похідними
фінансовими інструментами в банках України

1. У розділі I:

1) у пункті 1.5 глави 1:

пункт після абзацу п'ятого доповнити новим абзацом шостим такого змісту:

“вбудований похідний інструмент – це компонент гібридного (комбінованого) інструменту, який також включає основний договір про непохідний інструмент, результатом чого є варіювання деяких грошових потоків від комбінованого інструменту”.

У зв'язку з цим абзаци шостий – тридцятий уважати відповідно абзацами сьомим – тридцять першим;

пункт після абзацу двадцять п'ятого доповнити новим абзацом двадцять шостим такого змісту:

“фінансовий інструмент з індексованою вартістю є гібридним (комбінованим) інструментом, який включає основний договір та вбудований похідний інструмент(и)”;

2) пункт 2.2 глави 2 виключити.

У зв'язку з цим пункт 2.3 уважати пунктом 2.2;

3) у главі 3:

підпункт “а” пункту 3.3 викласти в такій редакції:

“а) похідні фінансові інструменти, що оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки”;

пункти 3.10, 3.13 викласти в такій редакції:

“3.10. Обов'язково на дату балансу результат переоцінки похідних фінансових інструментів відображається в балансі як актив або зобов'язання в кореспонденції з рахунком 6209 – за похідними фінансовими інструментами, що оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки, та рахунками 5104, 6099, 6392, 7099 – за похідними фінансовими інструментами, які призначені для обліку хеджування”;

“3.13. Справедлива вартість – ціна, яка була б отримана за продаж активу або сплачена за передавання зобов’язання у звичайній (упорядкованій, невимушеній) операції між учасниками ринку на дату оцінки.

Справедлива вартість похідних фінансових інструментів, що перебувають в обігу на організаційно оформлених ринках, визначається за їх ринковою вартістю.

Якщо котирування ринкових цін на похідні фінансові інструменти є недоступним, то банки застосовують для визначення справедливої вартості спостережувані на ринку вхідні дані в разі їх наявності (такі, як котирування на аналогічні інструменти на активних ринках; котирування на ідентичні інструменти на неактивних ринках; спостережувані ставки і криві доходності тощо або неспостережувані на ринку вхідні дані – ринковий підхід або дохідний підхід”);

главу доповнити трьома новими пунктами такого змісту:

“3.16. Вбудований похідний інструмент потрібно відокремлювати від основного договору та обліковувати як похідний інструмент, якщо:

1) економічні характеристики та ризики вбудованого похідного інструменту не пов’язані тісно з економічними характеристиками та ризиками основного договору;

2) окремий інструмент передбачає такі самі умови, що і вбудований похідний інструмент, та відповідав би визначенню похідного інструменту;

3) гібридний (комбінований) інструмент не оцінюють за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки (тобто похідний інструмент, вбудований у фінансовий актив або фінансове зобов’язання, що оцінюється за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки, не відокремлюється).

Якщо вбудований похідний інструмент відокремлюється, то основний договір потрібно обліковувати відповідно до вимог нормативно-правових актів Національного банку України з бухгалтерського обліку операцій з фінансовими інструментами, а похідний інструмент – за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки, якщо він не призначений інструментом хеджування.

3.17. Якщо банк не може окремо оцінити вбудований похідний інструмент ні на дату первинного визнання, ні на звітну дату, то весь гібридний (комбінований) інструмент має бути віднесений до категорії фінансових інструментів, що оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки.

Якщо економічні характеристики та ризики вбудованого похідного інструменту є тісно пов’язаними з економічними характеристиками та ризиками основного договору, то весь гібридний (комбінований) інструмент

потрібно обліковувати відповідно до вимог нормативно-правових актів Національного банку України з бухгалтерського обліку операцій з фінансовими інструментами.

3.18. Якщо банк укладає угоду, яка одночасно містить кілька вбудованих похідних фінансових інструментів, то потрібно визнавати один складний гібридний (комбінований) інструмент, який має бути віднесений до категорії фінансових інструментів (активів або зобов'язань), що оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки.

Вбудовані похідні фінансові інструменти, які класифікуються як інструменти власного капіталу, обліковуються окремо від тих, що класифіковані як активи або зобов'язання. Якщо інструмент має кілька вбудованих похідних фінансових інструментів, які пов'язані з різними ризиками, легко відокремлюються і не залежать один від одного, то вони обліковуються окремо”.

2. Назву розділу II викласти в такій редакції:

“Розділ II. Бухгалтерський облік форвардних контрактів у категорії похідних фінансових інструментів, що оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки”.

3. Назву розділу III викласти в такій редакції:

“Розділ III. Бухгалтерський облік ф'ючерсних контрактів у категорії похідних фінансових інструментів, що оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки”.

4. Назву розділу IV викласти в такій редакції:

“Розділ IV. Бухгалтерський облік опціонних контрактів у категорії похідних фінансових інструментів, що оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки”.

5. Пункт 2.1 глави 2 розділу V викласти в такій редакції:

“2.1. Бухгалтерський облік переоцінки та погашення своп-контрактів у категорії похідних фінансових інструментів, що оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки, здійснюється згідно з вимогами глав 2 і 3 розділу II цієї Інструкції”.

6. Абзац другий пункту 3.1 глави 3 розділу VII викласти в такій редакції:

“Відображення операцій з погашення інструментів хеджування, якими є похідні фінансові інструменти, здійснюється аналогічно до операцій з погашення похідних фінансових інструментів у категорії похідних фінансових інструментів, що оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки, з використанням відповідних балансових рахунків”.

7. Абзац другий пункту 3.1 глави 3 розділу VIII викласти в такій редакції:

“Відображення операцій з погашення інструментів хеджування, якими є похідні фінансові інструменти, здійснюється аналогічно до операцій з погашення похідних фінансових інструментів у категорії похідних фінансових інструментів, що оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки, з використанням відповідних балансових рахунків”.

8. Додаток до Інструкції з бухгалтерського обліку операцій з похідними фінансовими інструментами в банках України виключити.

Головний бухгалтер –
директор Департаменту
бухгалтерського обліку

Б. В. Лукасевич

ПОГОДЖЕНО
Заступник Голови
Національного банку України
_____ Р. М. Борисенко
(підпис)
_____ 2016 року
(дата)